

รูปแบบนาฏศิลป์ตามแนวคิดของผู้จัดการแสดงงานบริการ และเ็นเตอร์เทนเมนต์

Dance form Based on the Concept of Show Managers in Service and Entertainment Events

¹ธนสิทธิ์ ชมชิต ²ประยูร ทองสุทธิ์ ³เอกสิทธิ์ ศรีสุวรรณ

¹TANASIT CHOMCHIT ²PRAYOON THONGSUTH ³EKKASIT SRISUWAN

^{1,2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

^{1,2,3}Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University

¹Corresponding author, e-mail: tanasit-chomchit@hotmail.com

Received September 18, 2024; Revised December 9, 2024; Accepted: December 31, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้จัดการแสดงนาฏศิลป์ที่ต้องการผลิตผลงานหรือทำธุรกิจเกี่ยวกับการจัดการแสดง เพื่องานบริการและเ็นเตอร์เทนเมนต์ ผู้เขียนได้ศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะและรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย การสัมภาษณ์จากผู้ประกอบการด้านศิลปะการแสดง จากงานวิจัยและหนังสือ ซึ่งการดำรงอยู่ของนาฏศิลป์ไทย ต้องอาศัยการพัฒนาปรับปรุงให้เข้ากับยุคสมัยของสังคมนั้น ๆ จึงจะสามารถเดินหน้าดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมด้านศิลปะการแสดงของไทยไว้ได้ บทความนี้ จึงมุ่งแสดงออกถึงมุมมองของนาฏศิลป์ในปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงการพัฒนา ผสมผสาน จนเกิดการแสดงรูปแบบใหม่ เพื่อกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง แต่ยังคงความเป็นลักษณะเฉพาะของศิลปะการแสดงของไทย อย่างรูปแบบนาฏศิลป์ตามแนวคิดของผู้จัดการแสดงคณะต่าง ๆ สู่งานบริการและเ็นเตอร์เทนเมนต์ ที่มีการออกแบบงานด้านนาฏศิลป์ให้แปลกใหม่ โดดเด่น ไม่เหมือนใคร สร้างอาชีพและรายได้ให้แก่เกิดอาชีพครู อาชีพศิลปิน นักแสดง จำนวนมาก ผลการศึกษาวิเคราะห์ พบว่า รูปแบบนาฏศิลป์ตามแนวคิดของผู้จัดการแสดง สู่งานบริการและเ็นเตอร์เทนเมนต์ จะมุ่งเน้นในการผสมผสานวัฒนธรรมทางการแสดงเป็นส่วนใหญ่ โดยพัฒนาจากรากฐานวัฒนธรรมศิลปะการแสดงเดิมของไทย ตั้งอาศัยความต้องการ และความชื่นชอบของผู้ว่าจ้าง หรือผู้ชม สร้างสตอรี่ เรื่องราว สอดแทรก รากเหง้านาฏศิลป์ไทยจนเกินเป็นการแสดงรูปแบบใหม่ อีกสิ่งที่สำคัญกับผู้จัดการแสดงคณะต่าง ๆ ต้องหาอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของทีมการแสดงตนเองให้ได้ อันเป็นจุดขายที่แตกต่างไปจากคณะการแสดงอื่น ๆ เพิ่มโอกาสที่จะได้รับในการเลือกใช้บริการและเ็นเตอร์เทนเมนต์จากกลุ่มเป้าหมาย

คำสำคัญ: รูปแบบนาฏศิลป์; แนวคิดของผู้จัดการแสดง; งานบริการและเ็นเตอร์เทนเมนต์

Abstract

This article aimed to give suggestions to performing art administrator who wanted to produce performance or do some business about performance management for service and entertainment. The writer studied knowledge related to characters and patterns of Thai performing arts through entrepreneur's interview of performing arts and a study of research and book. The existence of Thai performing arts needs a development and adaptation to the current society which can help maintain culture and Thai performing arts. This article expressed the view point to current performing arts, development, and integration into new performing arts for each activity, but still remained special characters of Thai performing arts. For example, the patterns of performing arts depending on administrator' concept to service and entertainment designed outstanding performing arts which pursued a career and earned much money for teachers, artists, and performers. The result was found that pattern of performing arts depending on administrator' concept to service and entertainment mostly focused on culture combination through the development of cultural and art foundation as well as need and affection of contractor or audiences, and then created a story with Thai performing arts to new performances. One more important thing for any administrator was to search for the identity of the team which was a different selling point in order to gain more opportunities in service and entertainment employment from targeted group.

Keywords: Dance style; idea of the show manager; Service and entertainment

บทนำ

นาฏศิลป์ไทย เป็นศิลปะการแสดงทางวัฒนธรรมประจำชาติไทย ที่มีมาตั้งแต่สมัยโบราณกาล เป็นแหล่งรวมความหลากหลายของศิลปะประเภท การฟ้อนรำ การดนตรี และการขับร้อง ที่มีความสำคัญที่สามารถแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของชาติบ้านเมืองในแต่ละยุคสมัย เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย จึงมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่ของวัฒนธรรม การผสมผสาน ดัดแปลง ต่อยอดปรับเปลี่ยนทางความคิดจากขนบธรรมเนียมวิธีการแสดงแบบเดิม แต่ยังคงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะไว้

แนวคิดการแสดงนาฏศิลป์ไทย ในอดีตมีการสร้างสรรค์ขึ้นมาโดยเลียนแบบจากสิ่งที่มีมนุษย์พบเห็นได้ในธรรมชาติ มีทั้งแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับ ค่านิยม ความเชื่อ พิธีกรรม ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิต เป็นการแสดงออกผ่านการเคลื่อนไหวร่างกายให้สวยงาม นาฏศิลป์ที่แสดงออกถึงความเป็นไทย จะต้องประกอบไปด้วย ท่ารำที่มีความอ่อนช้อยสวยงามสะท้อนลักษณะกิริยาของคนไทยในอดีต และต้องมีดนตรีประกอบการฟ้อนรำ สามารถสื่อถึงอารมณ์ ความรู้สึกไปพร้อม ๆ กับสีหน้าและท่าทางได้ (เรณู โกศินานนท์, 2535) อีกทั้งยังรวมไปถึงบทประพันธ์คำร้องหรือเนื้อร้อง ที่สามารถทำให้ให้ผู้สร้างสรรค์สามารถกำหนดท่ารำตามคำร้องและทำนองได้ และเครื่องแต่งกาย จะต้องมีความแตกต่างจากเครื่องแต่งกายของชาติอื่น ๆ มีแบบลักษณะเฉพาะของตน

การเปลี่ยนแปลงการแสดงนาฏศิลป์ไทย ไปสู่การแสดงรูปแบบใหม่ ๆ ในปัจจุบันนั้น ต้องยอมรับว่ามีการนำนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับการแสดง เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ สร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับผู้ชมเป็นอย่างมาก เช่น การใช้เทคนิค แสง สี เสียง หรือการนำจอหนังมาปรับใช้ การใช้สลิ้งโหนด หรือการใช้ระบบไฮโดรลิคต่าง ๆ มาเป็นองค์ประกอบช่วยในการแสดง ซึ่งก็เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนไปของสังคมในยุคปัจจุบัน และความน่าตื่นตาตื่นใจของการนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้นั้น ยังสามารถเป็นจุดเชื่อมโยงให้กับคนรุ่นใหม่ได้เกิดความสนใจที่จะชม และเมื่อผู้ชมได้ชมในสิ่งที่ได้ปรับปรุงประยุกต์ใหม่แล้ว เราก็สามารถดึงเขาเหล่านั้นกลับมาเรียนรู้จุดกำเนิดหรือรากฐานของวัฒนธรรมได้ (จอมรศม งามศิริลา, 2567)

นาฏศิลป์ จึงจัดเป็นศิลปะการแสดงของไทยที่มีความงดงาม และยังคงอยู่สอดแทรกไปในทุกสิ่งทุกอย่างของสังคม นับได้ว่าเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทหนึ่ง โดยมีบทบาทในการแสดงอัตลักษณ์ ช่วยส่งเสริม อนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรม และยังมีบทบาทในการสร้างความบันเทิง และการจรรโลงใจให้กับคนในสังคม (ปิยวดี มากพา, 2555) ในปัจจุบันนี้การแสดงนาฏศิลป์ไทย มีการแข่งขันสูงมากขึ้นทั้งในแหล่งสถานศึกษา สถานประกอบการ และกลุ่มสร้างสรรค์ธุรกิจเพื่อความบันเทิง ส่งผลให้ผู้จัดการแสดงทางด้านนาฏศิลป์หลาย ๆ คณะ ต้องคิดค้นหาวิธีการจัดการแสดงเพื่อให้ผู้จ้าง หรือผู้ชมนิยมชมชอบ คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์งานรูปแบบการแสดงที่มีองค์ประกอบที่หลากหลาย มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาของการแสดงให้มีความทันสมัย ผสมผสานศิลปะการเต้นเข้ากับการรำรำแบบดั้งเดิมของไทย หรือที่รู้จักกันในนามนาฏศิลป์ร่วมสมัย นาฏศิลป์ไทยจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนบทบาทตัวเองเพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้ (อัมรา บุญประเสริฐ, 2559) อีกทั้งยังเป็นการสร้างความแปลกใหม่ให้กับผลงานของตนเอง แต่ยังคงสะท้อนเรื่องราว ความคิด วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาติได้ (อารีย์ นัยพินิจ และคณะ, 2557)

ศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ของไทย คือ การแสดงที่มีแบบแผน มาตรฐาน มีรูปแบบตายตัวเฉพาะเจาะจง อาทิ เช่น โขน ละคร ที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งในปัจจุบันศิลปะการแสดงนาฏศิลป์ไทย ได้มีการพัฒนารูปแบบของการแสดงอยู่ตลอดเวลา ทางด้านเนื้อหา และเทคนิคในการนำเสนอ การเปลี่ยนรูปแบบการแสดง หรือเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอ จะเกิดผลดีก็ต่อเมื่อเราวิเคราะห์ความต้องการและพฤติกรรมของผู้ว่าจ้าง หรือผู้ชมได้อย่างเข้าใจ แล้วค่อยปรับเปลี่ยน พัฒนาผลงานการแสดง บทความวิชาการฉบับนี้ จึงมุ่งนำเสนอเนื้อหาสาระเกี่ยวกับรูปแบบ แนวคิด การนำเสนอศิลปะการแสดงเพื่องานบริการและเอ็นเตอร์เทนเมนต์ ของผู้จัดการแสดงที่มีกลยุทธ์ในการออกแบบรูปแบบการแสดงที่หลากหลาย และเป็นที่ยอมรับในท้องตลาดของวงการรับงานการแสดงนาฏศิลป์ไทย ก่อให้เกิดแนวทาง กระบวนการคิดงาน แก่ศิลปิน ครู อาจารย์ทางด้านนาฏศิลป์และศิลปะการแสดงทั่วประเทศไทย เพื่อพัฒนา ต่อยอด และสร้างสรรค์งานศิลปะให้รู้เท่าทันความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ผู้ว่าจ้าง ผู้ชม และประชาชนทั่วไป อันจะเป็นการปรับตัวเพื่อความอยู่รอดของศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์ในบทบาทที่ช่วยรองรับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวฐานบริการและเอ็นเตอร์เทนเมนต์

ลักษณะและรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย

นาฏศิลป์ไทย เป็นศิลปะการแสดงประกอบดนตรีของไทย เช่น ฟ้อน รำ ระเบ้า โขน แต่ละท้องถิ่นจะมีชื่อเรียกและมีลีลาทำการแสดงที่แตกต่างกันไป สาเหตุหลักมาจากภูมิประเทศ ภูมิอากาศของแต่ละท้องถิ่น ความเชื่อ ศาสนา ภาษา และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของแต่ละภูมิภาค เป็นศิลปะที่มนุษย์สามารถแสดงออกเมื่อเกิดอารมณ์ร่วมมีการจัดระเบียบแบบแผนให้เกิดความงดงาม ซึ่งประกอบไปด้วย การร้อง การรำ และการบรรเลงดนตรี คำว่า นาฏศิลป์ตามความหมายของพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถานฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 ได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับคำว่า “นาฏศิลป์ไทย” โดยอธิบายความหมายแยกเป็นคำไว้ว่า “นาฏ” ซึ่งหมายถึง นางละคร นางฟ้อนรำ คำว่า “นาฏกรรม” ให้ความหมายถึง การละคร ฟ้อนรำ และให้ความหมายคำรวมว่า “นาฏศิลป์” หมายถึง ศิลปะแห่งการละครหรือการฟ้อนรำนอกเหนือจากนี้ยังมีผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนาฏศิลป์ และศิลปะการแสดง ได้ให้ความหมายของคำว่า นาฏศิลป์ในแง่มุมต่าง ๆ โดยขอรวบรวมและสรุปส่วนสำคัญไว้ ดังนี้

นาฏศิลป์ไทย เป็นศิลปะแห่งการฟ้อนรำเกิดขึ้นมาคู่กับมนุษยชาติ ซึ่งศิลปะการแสดงนี้ มีอยู่ด้วยกันทุกชาติ ทุกภาษา จะแตกต่างกันก็เฉพาะแบบอย่างทางศิลปะและความละเอียด ประณีต และความนิยม ของชาตินั้น ๆ ในอดีต การแสดงนาฏศิลป์นั้น มนุษย์มีความเชื่อในเรื่องอำนาจลึกลับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และได้้นำการฟ้อนรำมาประกอบเพื่อที่จะพยายามสื่อความหมายกับสิ่งเหล่านั้นทำให้เกิดพิธีกรรมต่าง ๆ ขึ้น และมนุษย์มีความเชื่อว่า การประกอบพิธีกรรมนั้นจะสามารถบันดาลสิ่งต่าง ๆ ตามที่มนุษย์ต้องการได้ การฟ้อนรำเป็นพื้นฐานที่แสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิด เพื่อให้เทพยดาหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์พอใจ (สุรพล วิรุฬกรัก, 2547)

นาฏศิลป์ เป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนในอดีต ที่มีมาตั้งแต่ครั้งโบราณ เป็นเครื่องมือให้ความบันเทิงด้านการการชกกล่อม และร่ายรำถวายพระมหากษัตริย์ เพื่อความสำราญพระราชหฤทัย โดยภายในวังมีนางละคร และนักดนตรี ที่ถูกนำเข้ามาถวายตัว นางละครเหล่านี้ล้วนเป็นบุตร หลานของเจ้านาย และขุนนางชั้นผู้ใหญ่ มีหลายท่านที่ได้รับการถวายตัว และอวยยศเป็นเจ้าจอม เช่น เจ้าจอมมารดาوات เจ้าจอมมารดาเขียน เจ้าจอมมารดาสุ่น เจ้าจอมมารดาเฒ่า เจ้าจอมมารดาห่ม และเจ้าจอมมารดาทับทิม เป็นต้น การฝึกซ้อม และการถ่ายทอดท่ารำจึงมีเฉพาะในราชสำนักเท่านั้น ในช่วงต้น (สาระ มีผลกิจ, 2551 อ้างถึงใน (ภาณุรักษ์ บุญส่ง, 2560)

นาฏศิลป์ไทย เป็นเครื่องมือที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง และแสดงถึงอารยธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วิถีชีวิตของคนชนชาติไทย เป็นแหล่งรวมศิลปะประเภทต่าง ๆ ไว้ด้วยกัน ทั้งการเขียนการประพันธ์ การก่อสร้าง ออกแบบเครื่องแต่งกาย ดนตรี และวรรณกรรม ซึ่งสืบทอดกันมาตั้งแต่โบราณมาจนถึงปัจจุบัน เป็นการแสดงที่อ่อนช้อยสวยงาม สื่อสารเรื่องราวในรูปแบบของการแสดง โดยมีมนุษย์เป็นสื่อกลางในการส่งสาร อนุรักษ์และสืบทอด ทำให้นาฏศิลป์ไทยยังคงเป็นศิลปะประจำชาติมาจนถึงปัจจุบัน (ชนันธร หิรัญเชาว์, 2562)

นาฏศิลป์ไทยในรูปแบบดั้งเดิมนั้น เข้าใจได้ว่าเป็นการแสดงประเภท ฟ้อน รำ ระเบ้า โขน ละคร และการแสดงพื้นบ้านต่าง ๆ ที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีในการทำการแสดงอย่างมีแบบแผน ผ่านกระบวนการคิด กระบวนการถ่ายทอดอย่างเป็นระบบ แต่นาฏศิลป์ไทยในรูปแบบดั้งเดิมนั้น เป็นเหมือนรากฐานแนวคิดในการนำมาออกแบบสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ เพราะทุกการสร้างสรรค์เราจำเป็นต้องเรียนรู้รากฐานให้เข้าใจแก่นแท้ของนาฏศิลป์หรือการแสดงในแต่ละรูปแบบว่าต้องการสื่อ

อะไร เชื่อมโยงอะไรถึงอะไร เมื่อได้เรียนรู้รากฐานในรูปแบบดั้งเดิมแล้ว จึงสามารถนำมาวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย หรือสามารถนำมาพัฒนาต่อยอดได้ “นาฏศิลป์ไทยในรูปแบบดั้งเดิม” ในที่นี้คำว่า “ดั้งเดิม” นั้น นิยามไว้ว่าอย่างไรและเก่าย้อนไปถึงสมัยใด หากมองในมุมของการสร้างงานประเภท ระบาย นาฏศิลป์ไทยแบบดั้งเดิมจะมีการออกแบบท่าทำที่เป็นจุดเด่นของการแสดงนั้น ๆ เมื่อผู้ชมหรือ ผู้เรียนเห็น ก็จะสามารถบอกได้ว่านี่คือการแสดงอะไร

ลักษณะและรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทยนั้น มีลักษณะเฉพาะตัว และมีความเป็น เอกลักษณะอย่างยิ่ง ถึงแม้ในแต่ละยุคสมัยนั้น จะมีการรับวัฒนธรรมการแสดงมาผสมผสานเข้ากับการ แสดงนาฏศิลป์ของไทยอยู่บ้าง แต่ครูอาจารย์ของไทยก็ดัดแปลงผสมผสานให้เข้ากับบรรณนิยมของคน ไทย จนกลายเป็นศิลปะประจำชาติ โดยจะสังเกตลักษณะและรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทย ได้ดังนี้

1. มีท่าทำที่อ่อนช้อยสวยงาม แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกตามลักษณะที่แท้จริงของคน ไทย แสดงออกผ่านทางท่าทางการเคลื่อนไหวร่างกาย แล้วผู้ชมเกิดความเข้าใจในความหมายนั้น ๆ ได้
2. มีดนตรีประกอบ เป็นการสอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึก ผ่านเสียงดนตรี เพลงประกอบการ แสดง อาจมีแต่ทำนอง หรือมีคำร้อง และเคลื่อนไหวร่างกาย แสดงท่าทางไปตามจังหวะของดนตรี หรือเนื้อร้องนั้น ๆ
3. คำร้อง ซึ่งเป็นเนื้อร้องหรือคำประพันธ์ เป็นบทกลอนแปดที่มีความหมาย สามารถนำไป ร้องเข้ากับทำนองของดนตรีได้
4. เครื่องแต่งกาย ลักษณะของเครื่องแต่งกายนาฏศิลป์ไทย จะมีความแตกต่างออกไปจาก การแสดงชาติอื่น ๆ มีแบบอย่างเฉพาะ มีขนาดใหญ่ ใช้สวมใส่และสามารถกลิ้งเย็บเข้ากับลำตัวได้ มี สีสดใสสวยงาม มีความแวววาว เครื่องประดับศีรษะมีลักษณะเรียวแหลม ประดับไปด้วยอัญมณีที่มี ความสวยงาม และเป็นลักษณะเฉพาะตนของไทย (เรณู โกศินานนท์, 2535)

การแสดงของนาฏศิลป์ไทยในปัจจุบัน

นาฏศิลป์ไทย เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ยืนยันถึงอดีต ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมที่สั่งสมกัน มาที่ทรงคุณค่า เป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองของศิลปวัฒนธรรมประจำชาติได้เป็นอย่างดี เป็นเสมือนศูนย์รวมของศิลปะหลายแขนงที่มีมาแต่ช้านาน (ญาดา จุลเสวก, 2560) ได้รับอิทธิพล ของการแพร่กระจายทางวัฒนธรรมในอดีต ที่มีการเดินทางไปต่างประเทศ และการหลั่งไหลเข้ามาใน ประเทศไทยของชาติต่าง ๆ จารัต ขนบธรรมเนียมประเพณีที่เคยมีกำหนดไว้ก็ปรับเปลี่ยนไปตาม กาลเวลา สังคม และวิถีชีวิตของผู้คนในยุคสมัยนั้น ๆ หลากหลายชุดการแสดงของนาฏศิลป์ไทยมีการ ผสมผสานรับวัฒนธรรมมาจากชาติตะวันตก ยกตัวอย่างรูปแบบการแสดงละครดึกดำบรรพ์ ที่มีการ นำรูปแบบการแสดงโดยให้นักแสดงทั้งร้องเองรำเอง แบบการแสดงโอเปร่า รวมไปถึง การแสดงละคร ร้อง ละครพูด หรือแม้กระทั่งการแสดงชั้นสูงสุดของไทย อย่างการแสดงโขนละคร ก็ยังได้รับอิทธิพล มาจากต่างประเทศเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เอง การเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏขึ้นของการแสดงนาฏศิลป์ไทย เป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงเพื่อการสร้าง อนุรักษ์ และดำรงอยู่ และยังเป็นการพัฒนาต่อยอด ให้มรดก ศิลปวัฒนธรรมไทย ได้รับการนิยมชมชอบในแต่ละยุคสมัยอีกด้วยพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงการ แสดงนาฏศิลป์ไทย ไปสู่การแสดงรูปแบบใหม่ ๆ ในปัจจุบันนั้น ต้องยอมรับว่ามีการนำนวัตกรรมหรือ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาเกี่ยวข้องกับการแสดง เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ สร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับ

ผู้ชมเป็นอย่างมาก เช่น การใช้เทคนิค แสง สี เสียง หรือการนำจอหนังเข้ามาปรับใช้ การใช้สไลด์ โทน ตัว หรือการใช้ระบบไฮโดรลิคต่าง ๆ มาเป็นองค์ประกอบช่วยในการแสดง ซึ่งก็เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนไปของสังคมในยุคปัจจุบัน และความน่าตื่นตาตื่นใจของการนำนวัตกรรมต่าง ๆ มาใช้นั้น ยังสามารถเป็นจุดเชื่อมโยงให้กับคนรุ่นใหม่ได้เกิดความสนใจในงานนาฏศิลป์ไทยเพิ่มมากขึ้น

ในปัจจุบัน นาฏศิลป์ไทย ไม่ได้เป็นเพียงแต่การฟ้อนรำเพื่อบวงสรวง หรือประกอบพิธีกรรมเพียงอย่างเดียว แต่นาฏศิลป์ไทย ยังถูกสืบสานไปในมิติต่าง ๆ ของสังคมไทยอยู่ตลอดเวลา อย่างเช่น ในด้านการศึกษา นาฏศิลป์ไทยถูกบรรจุให้เป็นวิชาที่ใช้ในการศึกษาขั้นพื้นฐานในหลักสูตร เพื่อให้ นักเรียนได้ศึกษา เรียนรู้วัฒนธรรมประจำชาติ อีกทั้งสามารถต่อยอดความรู้ไปจนถึงระดับอุดมศึกษาขั้นสูงสุดได้ หรือแม้แต่ด้านธุรกิจต่าง ๆ ก็เช่นกัน ได้มีการนำการแสดงนาฏศิลป์เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศ และความน่าสนใจแก่ผู้รับบริการ (ภาณุรักษ์ บุญส่ง, 2560)

ปัจจัยการพัฒนางานนาฏศิลป์ไทยสำหรับงานบริการและเอ็นเตอร์เทนเมนต์

การปรับเปลี่ยนและดัดแปลงงานนาฏศิลป์ไทยในงานบริการต่าง ๆ ส่วนใหญ่เมื่อเอ่ยถึงงานบริการ ผู้จัดการแสดงนั้นหลีกเลี่ยงไม่ได้ว่าต้องมี “ผู้ว่าจ้าง” หรือที่เรียกว่าในกลุ่มผู้จัดการแสดงอีกมุมหนึ่งว่า “ลูกค้า” ลูกค้าจะเป็นผู้กำหนดความต้องการของการแสดงที่จะนำไปใช้ โดยมีปัจจัยประกอบหลายอย่างขึ้นอยู่กับบริบทของงานนั้น เช่น พื้นที่การแสดงมีจำกัด เวลาที่มีจำกัด ภูมิศาสตร์หรืออากาศเป็นตัวจำกัด หรือกลุ่มเป้าหมายผู้ชมที่มาชม

การแสดง ถูกสร้างขึ้นเพื่อความบันเทิงใจ รื่นเริง หรือสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นศิลปะสะท้อนเรื่องราว อันเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นแง่มุมทางศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน แต่ในปัจจุบันนั้นการแสดงโดยส่วนใหญ่ ถูกสร้างขึ้นเพื่อความบันเทิง และใช้เป็นเครื่องมือในเชิงพาณิชย์เพื่อหารายได้เลี้ยงชีพ ดังนั้น การที่จะต้องปรับเปลี่ยน หรือดัดแปลงการแสดงให้เหมาะสมกับงาน และโอกาสในการแสดงนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญ

การแสดงนาฏศิลป์ไทย มีการปรับเปลี่ยน พัฒนาในตัวของตนเองอยู่ตลอดเวลา เป็นการปรับเปลี่ยนตามเวลา และสภาพความเป็นอยู่ทางสังคม สิ่งแวดล้อม ทักษะของผู้คนในยุคสมัย ค่านิยมชมชอบ และอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยให้มีการเปลี่ยนแปลงของการแสดงนาฏศิลป์ไทยอย่างเห็นได้ชัด คือตามความชอบและความสนใจของผู้ชมในขณะนั้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของการแสดงในรูปแบบและองค์ประกอบส่วนต่าง ๆ แต่สิ่งที่เป็นใจหลักสำคัญของนาฏศิลป์ไทยอย่าง กระบวนท่ารำ เครื่องแต่งกาย ก็ยังคงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ชมการแสดงนั้นสนใจไม่ว่าจะผ่านมาก็ยุคสมัย (ญาดา จุลเสวก, 2560) โดยปัจจัยที่ก่อให้เกิดการพัฒนา เปลี่ยนแปลงรูปแบบของงานนาฏศิลป์ไทยนั้น มีอยู่หลายปัจจัย โดยสามารถจำแนกได้ ดังนี้

- 1.1 การเปลี่ยนแปลงทางบริบทภายในสังคมและวัฒนธรรม
- 1.2 การเมืองการปกครอง
- 1.3 นโยบายการศึกษาและวัฒนธรรม
- 1.4 นโยบายการท่องเที่ยวของภาครัฐ
- 1.5 งบประมาณ

- 1.6 การแข่งขันทางธุรกิจ
- 1.7 ผู้ว่าจ้าง หรือลูกค้า
- 1.8 ความต้องการของผู้ชมการแสดง

ในแง่ของการพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบของงานนาฏศิลป์ไทยสำหรับงานบริการและเอ็นเตอร์เทนเมนต์ในบทความฉบับนี้ มุ่งอธิบายปัจจัยหลักในการปรับเปลี่ยนและพัฒนางานนาฏศิลป์ที่มาจาก การแข่งขันทางธุรกิจ เริ่มจากการวิเคราะห์คู่แข่ง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประกอบการด้านงานบริการนาฏศิลป์ ตัดสินใจได้ว่าควรวางกลยุทธ์ธุรกิจอย่างไร ทำอย่างไรให้การแสดงของตนโดดเด่นไม่เหมือนใคร

ภาพที่ 1 อัตลักษณ์ความโดดเด่นของบริษัทเก๋องค์กราศิลป์
ที่มา: นภัสรัญชน์ มิตรธีรโรจน์, 2567

จากการสัมภาษณ์นภัสรัญชน์ มิตรธีรโรจน์ ดารา/นักแสดง และประธานบริษัทเก๋องค์กราศิลป์ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการสร้างอัตลักษณ์ของทีมการแสดงไว้ว่า การสร้างอัตลักษณ์ความโดดเด่นของบริษัทเก๋องค์กราศิลป์นั้น จะใช้กลองเป็นหลักในการสร้างสรรค์โชว์แต่ละงาน ซึ่งกลองเป็นเสมือนการกำหนดจังหวะของการแสดงอันเป็นสากลของโลก ทั้งนี้เพื่อเพิ่มความน่าสนใจ ตื่นตาตื่นใจของเสียง และความพร้อมในการตีกลองผสมผสานการร่ายรำของการแสดง ทำให้การแสดงของทีมเก๋องค์กราศิลป์ มีความน่าสนใจและแตกต่างจากทีมผู้จัดการแสดงอื่น ๆ (นภัสรัญชน์ มิตรธีรโรจน์, 2567)

ในขณะเดียวกัน การสร้างงานศิลปะการแสดงที่เกี่ยวข้องกับงานบริการและเอ็นเตอร์เทนเมนต์ นอกจากจะต้องคิดกลยุทธ์รูปแบบของการแสดงให้โดดเด่นน่าสนใจแล้ว การคิดรูปแบบของการแสดงให้ตรงกับ ผู้ว่าจ้าง หรือลูกค้า ก็สำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน จากการสัมภาษณ์จอมรัศมี นมัสสิลา ผู้ประกอบการ และ Choreographer ภายใต้อัฒิไธย โอัยรัศมีไธว ได้ให้แนวทางในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบของงานนาฏศิลป์ไทย สำหรับจัดแสดงบนเรือสำราญรับประทานอาหารบนแม่น้ำเจ้าพระยาไว้ว่า รูปแบบแนวคิดการจัดการแสดงของทีมโอัยรัศมีไธว ด้วยงานหลักของทีมคือการแสดงเพื่อให้ผู้ชมชาวต่างชาติและคนไทยได้ชมระหว่างล่องเรือดินเนอร์แม่น้ำเจ้าพระยา จึงใช้โจทย์แนวคิดการแสดงที่ผู้ชมได้มีส่วนร่วมกับการแสดง สามารถเข้าใจได้ง่าย และสามารถสะท้อนให้เห็นเอกลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่งของประเทศไทย และที่สำคัญต้องอยู่ภายใต้เวลาที่จำกัดและพื้นที่การแสดงที่ค่อนข้างน้อย จึงมีลักษณะการออกแบบท่าการแสดงให้มีการเคลื่อนไหวร่างกายอยู่ตลอดเวลา

และเป็นท่าที่มีลักษณะการรำสี่ทิศทาง ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ชมสามารถเห็นและรับชมการแสดงได้ครบทุกด้าน ตลอดจนใช้ท่ารำหรือท่าเต้นที่เป็นพื้นฐานง่าย ๆ เพื่อให้ผู้ชมได้มีส่วนร่วมในการลุกขึ้นมารำตามหรือเต้นตามนักแสดง

ภาพที่ 2 รูปแบบการแสดงของทีม ไอยรัมย์โซว
ที่มา: จอมรัมย์ นมัสสิลา, 2567

นอกจากนี้ ยังมีอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนหรือดัดแปลงการแสดงนาฏศิลป์ ที่มักจะเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งแก่ผู้จัดการแสดงนั่นคือ ราคาค่าจ้างหรือค่าตอบแทนที่ได้รับ ในมุมมองของผู้ประกอบการจัดการแสดง จำเป็นต้องคำนึงถึงเป็นอย่างยิ่งในออกแบบรูปแบบของการแสดง เพราะมีผลต่อค่าตอบแทนของนักแสดง หรือค่าอุปกรณ์และองค์ประกอบต่าง ๆ ของการแสดงที่ต้องตามมา หรือแม้แต่การปรับเปลี่ยนดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับเวลาที่ผู้ว่าจ้างในงานบริการนั้น ๆ ต้องการ ดังนั้น การปรับเปลี่ยนหรือดัดแปลงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับผู้จัดการแสดง และเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพที่พร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงหรือการแก้ไขปัญหาเป็นของผู้สร้างสรรค์ผลงานนั้น ๆ

วิเคราะห์รูปแบบนาฏศิลป์ตามแนวคิดของผู้จัดการแสดงสู่งานบริการและเอ็นเตอร์เทนเมนต์

การพัฒนาปรับเปลี่ยนการแสดงให้เข้ากับงานอีเว้นท์ต่าง ๆ ให้ผู้ชมได้เห็นต่างจากสิ่งที่มีอยู่ในการแสดงนาฏศิลป์ประเภทต่าง ๆ เปรียบเสมือนผู้นำแฟชั่น ที่นำเสนอสิ่งใหม่ให้ได้เห็นได้รับชม (สุชาติ เอกกุญชร, 2567) หากมองย้อนกลับไป รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทยในอดีตนั้น คือ สิ่งที่สะท้อนความเป็นอยู่และความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะและวัฒนธรรมอันประกอบไปด้วยศิลปะหลายแขนงที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การปรับเปลี่ยนและการพัฒนาของนาฏศิลป์ไทยนั้น เป็นเสมือนวัฏจักรของการเปลี่ยนแปลงเพื่อการดำรงอยู่ โดยการพัฒนาของนาฏศิลป์ไทยต้องมีการผันแปรไปตามยุคสมัย และความนิยมชมชอบของสังคมไทยในปัจจุบัน รูปแบบของการนำเสนอการแสดงจึงไม่มีวันหยุดนิ่ง กล่าวได้ว่า การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการแสดงนั้น อาจขึ้นอยู่กับกระแสโลกาภิวัตน์ก็เป็นได้ ในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการแสดง เป็นการพัฒนาและนำพาศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดงนาฏศิลป์ให้ไปในทิศทางที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ พิชัย วาสนาส่ง ที่ให้

ความหมายคำว่าโลกาภิวัตน์ คือ การเปลี่ยนแปลงโลกด้วยกิจพึงกระทำเพื่อให้โลกดีขึ้น (พิชัย วาสนาส่ง, 2549)

การวิเคราะห์รูปแบบนาฏศิลป์ตามแนวคิดของผู้จัดการแสดงสู่งานบริการและเอ็นเตอร์เทนเมนต์ การออกแบบและสร้างสรรค์ ผู้จัดการแสดงจำเป็นต้องคำนึง และคิดงานตามโจทย์ที่ได้รับ โดยควรคำนึงประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดของผู้จัดการแสดงที่เป็นแบบบริการและเอ็นเตอร์เทนเมนต์ ในฐานะผู้จัดการแสดง มักจะมองหาวิธีใหม่ ๆ เพื่อสร้างความบันเทิงให้กับผู้ว่าจ้าง และผู้รับชมการแสดง ในขณะเดียวกัน การแสดงที่ได้รับความนิยม อาจให้ความรู้ ความเพลิดเพลินในการรับชม สร้างความสุข สนุกสนาน เป็นการบริการให้เกิดความพึงพอใจ และสอดคล้องกับ กัลยา ทองอ้วน ที่ว่าด้วยความหมายของความพึงพอใจคือความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติที่ดีของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก (กัลยา ทองอ้วน, 2552) หากผู้จัดการแสดงสามารถทำให้ผู้ว่าจ้าง หรือผู้ชมการแสดงประทับใจได้ จะส่งผลให้มีการว่าจ้าง หรือบอกต่อ ทำให้มีงานบริการด้านการแสดงมากขึ้น

2. การแสดงที่สอดคล้องกับแบบบริการ และเอ็นเตอร์เทนเมนต์ การประยุกต์ใช้นาฏกรรมไทยในบริการ และเอ็นเตอร์เทนเมนต์มีกระบวนการการคิด การออกแบบ การปรับปรุงผลงานในอดีต ทั้งปรัชญา เนื้อหา ความหมาย ท่ารำท่าเต้น การแปรแถว การตั้งซุ้ม ซึ่งการแสดงที่สอดคล้องกับแบบบริการ และเอ็นเตอร์เทนเมนต์ จะเป็นการแสดงเดี่ยว หรือการแสดงหมู่ก็ได้ มีการกำหนดองค์ประกอบต่าง ๆ ให้มีความงดงาม มีการใช้แสงสี หรือเทคนิคพิเศษ เพื่อให้การแสดงมีความอลังการ ตระการตา ต้องเป็นการแสดงที่ทำให้ผู้ชมดูแล้วเข้าใจและมีอารมณ์ร่วมกับสมมุติภาวะของการแสดงได้ นอกจากนี้ ยังสามารถออกแบบการแสดงให้ผู้ชมได้มีส่วนร่วมกับการแสดง สร้างความประทับใจ และดึงดูดผู้ชมเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงนั้น ๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติ

3. การตีความตามโจทย์งาน แบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ

3.1 ตีความรูปแบบการแสดงแบบละคร ให้ตีความคาแรกเตอร์ของตัวละครของโชว์ว่าคาแรกเตอร์ของโชว์เป็นแบบไหน และคาแรกเตอร์ของโชว์นั้นมีข้อกำหนดภูมิหลังของโชว์เป็นแบบใด จากนั้นให้ย้อนกลับมาดูวัตถุประสงค์ของการแสดงว่ามีความสอดคล้องกับความต้องการและการตีความประเด็นนั้นๆหรือไม่ การเริ่มต้นของการตีโจทย์นั้น มีความจำเป็นที่จะต้องนำเสนอสิ่งใหม่ซึ่งมิใช่สิ่งที่เคยแสดงแบบเดิมมาก่อน กล่าวคือ จะต้องคิดและทำให้แตกต่างไปจากรากฐานเดิม

3.2 ตีความพฤติกรรมการรับชมการแสดงของผู้ว่าจ้าง หรือผู้ชมในปัจจุบัน ในปัจจุบันมีสื่อมีเดียมากมายที่ให้ผู้ชมได้เลือกรับชมหลายช่องทาง ทำให้ผู้ชมมีพฤติกรรมในการจดจ่ออยู่กับสิ่งหนึ่งสิ่งใดเป็นเวลาเพียงสั้น ๆ เพราะมีสิ่งเร้าอื่น ๆ เข้ามากระตุ้นดึงดูดความสนใจ สังเกตได้จากการมีละครสั้น คลิปสั้นต่าง ๆ หรือสตอรี่ในเฟสบุ๊ค ที่มีให้ชมเพียงระยะเวลาสั้น ๆ แต่ผู้ชมกลับให้ความสนใจและติดตาม พฤติกรรมเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ที่เป็นไปตามสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เมื่อเรารู้พฤติกรรมของผู้ชมที่มีความรวดเร็ว ว่องไว และจดจ่อกับอะไรเพียงสั้น ๆ เราจึงควรออกแบบการแสดงให้มีเวลาการแสดงที่ใช้เวลาพอดี และเหมาะสมกับพฤติกรรมผู้ชม เพื่อกระตุ้นความน่าสนใจของผู้ชม

4. การออกแบบรูปแบบของการแสดง การสร้างสรรค์โชว์หากเป็นโชว์ที่อ้างอิงจากวรรณกรรมไทย หรือละครต่างประเทศ นำมาดัดแปลง ปรับแต่งให้เป็นการเล่าเรื่องของการแสดง

รูปแบบใหม่ เป็นการสร้างเรื่องราวขึ้นมาใหม่จากสิ่งที่ผู้ชมรู้อยู่แล้ว พร้อมกับการออกแบบองค์ประกอบของการแสดงต่างๆ ทั้งบทเพลง ฉาก ทำรายการเคลื่อนไหว แต่อย่างใดก็ตามในการออกแบบและสร้างสรรค์รูปแบบการแสดงเพื่องานบริการและอินเทอร์เน็ตนั้นต้องคำนึงถึงจารีตประเพณีของการแสดงรูปแบบเดิมไว้ หากเราจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงปรุงแต่งใหม่นั้นผู้สร้างสรรค์ควรที่จะรู้จักรากเดิมอย่างถ่องแท้ จึงจะรู้ว่าในรากเดิมนั้นมีสิ่งใดที่สามารถปรับปรุงพัฒนาเป็นการแสดงรูปแบบใหม่ได้เสมอ

นอกจากนี้ ผู้จัดการแสดง จำเป็นต้องสอบถามความต้องการของผู้ว่าจ้างให้ชัดเจน หลังจากนั้นทำการแสดงและนำเสนอในสิ่งใหม่ ๆ เป็นการแสดงที่ไม่เคยเห็นที่ใดมาก่อน แนวคิดการแสดงนั้นเราจะยึดจากความต้องการของลูกค้า ผู้จัดการแสดงจำเป็นต้องสอบถามว่าเป็นงานประเภทใด เช่น งานเลี้ยงเกษียณ งานเลี้ยงต้อนรับ งานฉลองครบรอบ งานเปิดตัวสินค้า เป็นต้น แล้วจึงค่อยนำประเภทงานของลูกค้ามาตั้งโจทย์ ตลอดจนถึงธีมสีของงานก็ต้องนำมาพิจารณาไปด้วย เช่น งานครบรอบอายุ 90 ปี ผู้ก่อตั้งบริษัทแห่งหนึ่งซึ่งเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพมาจากเมืองจีน มาอาศัยเมืองไทยทำมาหากินจนรุ่งเรืองกิจการใหญ่โตและมีความรักประเทศไทยมาก ๆ เราก็เลือกที่จะถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตของประธานของงานในรูปแบบนาฏศิลป์ไทยร่วมวัฒนธรรม ระหว่างไทยและจีนผ่านบทเพลงลวดลายมังกร เพราะเราประเมินแล้วว่าผู้เข้าร่วมงาน 90% คือลูกหลานและเครือญาติ

บทสรุป

การเปลี่ยนรูปแบบการแสดง หรือเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอ จะเกิดผลดีก็ต่อเมื่อเราวิเคราะห์ความต้องการและพฤติกรรมของผู้ชมได้แล้วค่อยปรับเปลี่ยน การปรับเปลี่ยนการแสดงหรือการนำเสนอเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่เราต้องเรียนรู้ เพราะเราต้องทำให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทนั้นๆ หรือวัฒนธรรมท้องถิ่น ยกตัวอย่างให้เห็นภาพ เช่น ถ้าเราแสดงฟ้อนผางในงานแสดงที่กรุงเทพหรือเชียงใหม่ การแต่งตัวของเรานั้นจะเป็นรูปแบบผ้าพันอก แต่ถ้าเราไปแสดงในวัดหรือในพื้นที่จังหวัดที่เคร่งศาสนาที่มีชาวอิสลามรับชมเราก็ควรแต่งกายให้มิดชิดสุภาพเพื่อเคารพสถานที่หรือให้สอดคล้องกับหลักศาสนาข้อปฏิบัติของพื้นที่นั้น ๆ และในปัจจุบันก็มีวิธีการนำเสนอนาฏศิลป์ดนตรี หรือการแสดงประเภทต่าง ๆ ในรูปแบบที่หลากหลายขึ้น โดยการนำนวัตกรรมมาใช้ร่วมกันเพื่อให้เกิดความน่าสนใจซึ่งแน่นอนว่าประโยชน์นั้นเกิดขึ้นแน่นอนทั้งต่อตัวผู้แสดงที่ได้เรียนรู้เทคโนโลยีนวัตกรรม เกิดประโยชน์ต่อการค้นคว้าของผู้ออกแบบ เกิดการกระจายรายได้มีการว่าจ้างช่างเทคนิคหรือแรงงานอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง และเมื่อทุกอย่างคือองค์ประกอบร่วมกัน แน่นอนว่าย่อมสร้างภาพลักษณ์ความรุ่งเรืองของวัฒนธรรมให้ต่างชาติเห็นได้ ด้วยการนำนวัตกรรมเข้ามามีส่วนช่วยผลักดัน เพื่อสะท้อนถึงศักยภาพทางวัฒนธรรมของไทยที่มีรากฐานมั่นคง ที่ไม่ว่าจะเปลี่ยนไปก็ยุคสมัย รากฐานวัฒนธรรมไทยการแสดงของไทยก็ยังสามารถดำรงอยู่ควบคู่กับนวัตกรรมหรือบริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงไป

การออกแบบการแสดงเพื่อให้ลูกค้าชื่นชอบและใช้บริการต่อเนื่อง นอกจากเราจะเข้าใจความต้องการงานของลูกค้าแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือต้องวิเคราะห์ผลกำไร และความสามารถที่ลูกค้าจะจ่ายได้ไหว และผู้จัดการแสดงรับได้ ไม่แสวงหาผลกำไรจนเกินงาม เหมือนคำว่า “น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า” ลูกค้าหรือผู้ว่าจ้างบางราย เมื่อทราบราคาของการจัดการแสดงที่สูงจนเกินไป อาจทำให้เขาเหล่านั้น

ตัดสินใจไม่ติดต่องานการแสดง หรืออาจหาทีมใหม่เลยก็ได้และสิ่งที่ผู้ประกอบการ ผู้จัดการแสดง ต้องมีต่อผู้ว่าจ้าง คือ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ต้องมีเป็นพื้นฐานหลักในการทำงานให้ลูกค้า ผู้จัดการแสดงควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีแก่ลูกค้า สามารถแก้ปัญหาหรือช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ ได้ มากกว่าแค่จัดการแสดง ดังนั้นเราจะเห็นว่าราคาที่ถูกหรือแพง หรือความงามของการแสดง ก็ไม่ได้ ตอบโจทย์ลูกค้าเสมอไปมากกว่าความรู้สึที่ดี และความไว้วางใจสมกับความรับผิดชอบ แก้ไขปัญหาและความต้องการของผู้ว่าจ้างได้

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา ทองอ้วน. (2552). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสตร์และวัฒนธรรมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จอมรัมย์ นมัสสิลา. (2567, 20 เมษายน). สัมภาษณ์โดย ธนสิทธิ์ ชมชิด ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม.
- ชนันธร หิรัญเขาว. (2562). การพัฒนาทักษะนาฏศิลป์ไทยและความคิดสร้างสรรค์ตามแนวคิดของเด วิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. วิทยาลัยครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ญาดา จุลเสวก. (2560). การดำรงอยู่ของนาฏศิลป์ไทยในศตวรรษที่ 21. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 21(1) : 50-51.
- นภัสรัญชน์ มิตรธีรโรจน์. (2567, 20 เมษายน). สัมภาษณ์โดย ธนสิทธิ์ ชมชิด ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม.
- ปิยวดี มากพา. (2555). การสังเคราะห์งานวิจัยทางนาฏศิลป์ไทย. วารสารสถาบันวัฒนธรรมและ ศิลปะ. 14(1): 116-117.
- พิชัย วาสนาส่ง. (2549). โลกาภิวัตน์: หมุนตามโลก สารพันสาระที่ควรรู้ เพื่อทันกระแสโลก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ปาเจรา.
- ภาณุรัชต์ บุญส่ง. (2560). การดำรงอยู่ของนาฏศิลป์ไทยในยุคประเทศไทย 4.0. วารสารวิชาการ นวัตกรรมสื่อสารสังคม 5(1) : 107-108.
- เรณู โกศินานนท์. (2535). การแสดงพื้นบ้านในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์ลักษณ์.
- สุรพล วิรุฬกรัก. (2547). วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ.2325-2477. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.
- สุชาติ เอกฤชธร. (2567, 25 เมษายน). สัมภาษณ์โดย ธนสิทธิ์ ชมชิด ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม.
- อารีย์ นัยพินิจ และคณะ. (2557). การปรับตัวภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. 7(1) : 9-10.
- อัมรา บุญประเสริฐ. (2559). อิทธิพลของการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมต่างประเทศกับการดำรงอยู่ของ นาฏศิลป์ไทย. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 20(2): 35-44.